

Nacka Miljövårdsråd

Nacka Miljövårdsråd är en partipolitiskt och religiöst obunden förening, bildad 1969, med både enskilda personer och nackaföreningar som medlemmar. Miljövårdsrådet verkar för en god boende-, arbets-, trafik- och fritidsmiljö. Nacka Miljövårdsråd är remissorgan i kommunala planfrågor.

Nacka 2025-05-05

Nacka kommun
Planenheten KFKS 2019-416
131 81 Nacka
registrator.plan@nacka.se

Yttrande över granskningsförslag till detaljplan för Henriksdalsbacken

Flygbild av Henriksdalsberget.
Foto: Erik Claesson, Riksantikvarieämbetet

Gångvägen mot Vilans skola

Nacka Miljövårdsråd har tagit del av granskningsmaterialet och vill anföra följande:

Trolldalen

Vi anser inte att naturmarken öster om Henriksdalsbacken bör bebyggas. Området öster om Henriksdalsbacken, ofta kallat Trolldalen, är av högt naturvärde och utnyttjas flitigt för fritidsändamål, lek m.m. Detta område är mycket flitigt utnyttjat av förskolegrupper.

Trolldalen är den enda plats på västra Sicklaön (väster om Ryssbergen) där man kan känna sig omgiven av skog och det finns en rimlig chans att fåglars sång inte överröstas av människans oljud, främst från trafiken. Området är därför synnerligen viktigt för rekreation.

I området finns fridlysta växter, ödlor och fladdermöss samt rödlistade många svampar och insekter. Exploatering skulle medföra att 30-40 naturvärdesträd stryker med. Naturen öster om Henriksdalsbacken tillsammans med naturen på Svindersvikens södra sida fram till och inklusive Ryssbergen bör istället vara naturreservat.

Att detta område bevaras är viktigt för att olika arter ska kunna sprida sig, vilket är väsentligt för arternas överlevnad. Att så är fallet framgår av planbeskrivningen som säger att **"Ett genomförande av detaljplanen kommer att medföra en negativ påverkan på naturmiljön och de arter som är knutna till denna."** Det framgår vidare av planbeskrivningen att ett genomförande av planförslaget skulle medföra negativa konsekvenser för spridningssambanden för organismer knutna till såväl barrskogs- som ädellövträdsmiljöer.

Trolldalen i öster och det bebyggda området av Henriksdalsberget ingår gemensamt i området för riksintresse för kulturmiljövården, farledsmiljön i Nacka - Norra Boo - Vaxholm - Oxdjupet - Lindalssundet som ska visa att skärgårdskaraktären går ända fram till Stockholms centrala vattenrum. Tillkommande bebyggelse skulle störa skärgårdskaraktären.

För det av Nacka kommun stödda friskvårdsprojektet "Friska Nacka" brukar Järlas orienterare ofta placera några kontroller i området, senast i april 2025. Området skulle med bebyggelse öster om Henriksdalsbacken och privatisering av området nära husen bli mindre användbart för förskolor, rekreation, naturstudier och orientering. Trolldalen är attraktivt som det är, anlägg inte nya stigar eller hundrastgård i området.

Rivstart

Det blev en rivstart för de boende på halvön, plötsligt så dök det upp det ena efter det andra bildmontaget på alla dessa byggnader som eventuellt skulle uppföras inom deras närmiljö. Situationen förvärrades ytterligare med de boendes oro för att just deras grönytor både i deras närhet och på andra håll på halvön kunde minskas ner på. Redan var trafiksituationen under rusningstid på en mycket arbetsam nivå.

Nu 2025 möts medborgarna av en detaljplan med hela 5 kvarter, hälften hade varit lagom att ta ställning till. 5 byggnader i Trolldalens hällmarksskog, 9 radhus och 3 byggnader till i vardera kvarter 4 och 5, tillsammans 20 byggnader. I det tidigare samrådet kom dessa synpunkter fram: Värdefull natur förstörs, för höga hus, oro för kollektivtrafiken, oro för trafikökningen, oro för försämrad uppväxtmiljö för barnen och ungdomarna, ingen koppling till blå tunnelbanelinje, samt att exploateringen var alltför omfattande.

Buller

Området ligger på en höjd och utsätts söderifrån för buller av olika slag: Fordonstrafiken på Värmdöleden och Södra länken samt spårtrafiken från Saltsjöbanan och Tvärbanan. Buller på närmare håll: vägtrafiken på Kvarholmsvägen, Henriksdalsbacken och Henriksdalsringen som genomkorsar området. Vid Katarina Taikons torg finns en busshållplats vars bussuppställning kan ge upphov till lågfrekvent buller. Området utsätts även för verksamhetsbuller från ett ventilationstorn vid en tunnelmynning till Stockholm Vatten och Avfalls avloppsreningverk (vid Kvarnholmsvägen).

Fortsatt ett bra kollektivtrafikläge eller en försämrad situation för bussförarna?

Utrymmet för bussarna vid Katarina Taikons torg får inte inskränkas på ett sätt som försvårar för busstrafiken, bussar behöver ju kunna ställas här en stund mellan körpassen.

Enligt Boverkets nya regler måste varje bostad ha minst ett rum för personhygien användbart för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Henriksdalsbergets fastigheter är placerade som en gigantisk, men vacker kunglig krona högst upp på berget kring en öppen bilfri gård.

Nacka Miljövårdsråd anser att antal boende redan är på en så omfattande nivå och det borde givetvis också innebära att kollektivtrafiken även ska fungera när hälsan sviktar. För att kollektivtrafikläget skulle kunna beskrivas som utmärkt behövs även en gångbro över mot Sickla station med Saltsjöbanan, Tunnebanans blå linje och Tvärbanan samt en vertikalhiss som förbinder Henriksdalsringens västra hörn med Saltsjöbanan och bussar vid Henriksdal.

Gångvägen till Vilans skola

Det är av stor vikt, främst för skolbarnens säkerhet, att det fortsatt finns en gångväg mellan Henriksdalsberget och Vilans skola som inte korsar vägar med betydande trafik.

Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka - Naturen är nära i hela Nacka

Nacka är en välkomnande, tolerant och nyskapande plats att bo på, besöka och arbeta i. Här finns spännande miljöer och levande mötesplatser som är trygga och tillgängliga. Det unika i kommundelarna bevaras och utvecklas. Framkomligheten är god, bebyggelsen tät och varierad och naturen nära i hela Nacka. Kultur och idrottslivet är rikt och attraktivt. Rent vatten, frisk luft, ett rikt växt- och djurliv och en god bebyggd miljö kännetecknar Nackas miljöambitioner. Kommunen arbetar för en låg klimatpåverkan och en giftfri miljö.

Attraktiva livsmiljöer för alla invånare, Nacka Miljövårdsråd inkluderar självfallet även dem som bor just på denna halvö: Henriksdalsberget, Henriksdal, Henriksborg, Saltsjökvärn, Finnboda, Gäddviken, Finnberget, Danvikshemsberget och Kvarnholmen.

Nacka kommuns 6 strategiska inriktningar

Nacka Miljövårdsråd anser att rollerna vid all byggnation i kommunen är mycket tydliga, det är kommunen som leder arbetet och byggbolagen ska efterleva det som sägs i de skrivna dokumenten. Miljö- och klimatambitioner är varken förhandlingsargument eller försäljningsargument.

Sex strategiska inriktningar har kommunen tagit fram för att tydliggöra miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen i hela Nacka:

- Tillgängliga och utvecklade park- och naturområden
- Hållbart resande och mobilitet
- Energieffektivt, attraktivt och sunt byggande
- Hållbar hantering av vatten i bebyggelsen
- Hållbar avfallshantering och återbruk
- Anpassning till framtida klimat

En färgpalett med dova naturnära kulörer

Byggnadernas kulörer ska hämta inspiration från naturens grönska. En färgpalett som har dova och naturnära kulörer ska därför användas, se figur 35 i planbeskrivningen.

Nacka Miljövårdsråd anser att de planerade kvarteren på Henrikdalsberget, här bör färg- och formmässigt byggnaderna integreras mer med deras omgivande områden: Saltsjökvärn, Henriksdal, Finnroda, Finnberget, Gäddvikens arbetarbostäder, Danvikshem och även med de kulturhistoriskt intressanta kvarnarna i området: Mannagrynskvärnen & Saltsjökvärn. Områdets identitet bör få finnas kvar och utvecklas. Landskapsbilden domineras redan i nuläget av väldigt många olika intryck och ansatsen bör därför vara att få till en mera sammanhängande landskapsbild.

I Mål och budget 2025-2027 har medel avsatts för att öka andelen skyddad natur i Nacka. Minst 30% av naturen i Nacka ska skyddas för framtiden. Detta kan ställas i relation till EU:s strategi för biologisk mångfald till 2030 där en av målsättningarna är att rättsligt skydda minst 30% av EU:s landyta. De skyddsformer som utreds är naturreservat, biotopskyddsområde och naturvårdsavtal. Nacka Miljövårdsråd anser att Trolldalen borde klassas som åtminstone ett biotopskyddsområde.

Slutsats

Bygg ingenting på Henrikdalsbackens östra sida! Gör istället Trolldalen till skyddad natur!

Vad gäller Henriksdalsbackens västra sida tycker vi att vissa byggnader kan få tillkomma, men inte alla samtliga 15 byggnader. Kontakter bör tas med flera instanser, men främst med Storstockholms Lokaltrafik, SL. Det är SL som har det yttersta ansvaret för den allmänna kollektivtrafiken i Stockholms län. Nacka Miljövårdsråd har betänkligheter med hur kvarter 4:as placering kan integrera med busstrafiken.

Det var Stockholm stad som uppförde de ursprungliga fastigheterna på Henrikdalsberget, det kommunala bostadsbolaget Stockholmshem i Stockholm stad lät efter millenniumskiftet sälja ut dessa lägenheter till bostadsrättsföreningarna. I Stockholm finns ett skönhetsråd (formellt "Rådet till skydd för Stockholms skönhet"), eftersom detta bostadsområde dels är beläget mycket nära Stockholm och det där finns en betydande kunskap hos Skönhetsrådet, det instiftades redan 1919 och har därflör en stor kompetens beträffande just konstnärligt eller kulturhistoriskt värdefulla stadsbilder och dess omgivningars övriga skönhets- och naturvärden.

Nacka Miljövårdsråd anser att det vore lämpligt att Skönhetsrådet får möjlighet att yttra sig angående dessa förtätningsplaner.

För Nacka Miljövårdsråd

Anne Wetterlind och Jan Åman

Detta yttrande finns även som <http://www.nackamiljo.se/granskhenriksdalsbacken.pdf>

Nacka Miljövårdsråd
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta

Telefon:
070-5571039

E-post:
jan@aman.se
www.nackamiljo.se